

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłať,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Gserbške niedželske łopjeno

W Budyschinje

5. augusta 1934

Bauhen

10. njedžela po šwjatej Trojizy.

1. knihi kralow 8, 12. Tón Knjes je prajiť, so dže we
czěmnošći bydlicz.

Wot stareho czaša hem je so 10. njedželu po šwj. Trojizy
na wutupjenje Jerusalema spominalo, na tutón šud Boži,
kiž je so na Israelu dopjelniť. To běšče křtoštanje, na ko-
trež Israel njewěrjesche, a tola lud do wschěch wětrow ros-
próšchi. Tón, kotryž podeńdženja s wokom wěry wobhladuje,
w tutym žaložnym podawku Božu ruku widzi. Bóh dže we
czěmnošći bydlicz. Hdnyž dženža tež tu katastrofu we woczomaj
wobkřowamy, dha nam něšto druge tola bliže leži: Wu-
dnyjenje wójny přehed 20 lětami. My staršchi so derje na
tamne dny dopominamy, na šahorjenje, ale tež šdychowa-
nje našeho luda. Wot někotrych šwójbow so hižo w šapo-
czatku wjele žadašche. Mnošny dnyrbjachu šwój statok a šwoje
džěło wopušćizicž, a běšče žnjowny czaš. A bórny so hišće
wjele wjazny žadašche: Woporny a jažo woporny. Bóh dže we
czěmnošći bydlicz a so je tomu tak, špósnachmy kónz wójny.
Woporny běchu podarmo pšchinjekene. Wójniko so dom wlecze-
šche. Běchu měr ščinili ša kóždu płaczišnu. A Bóh běšche to
dopušćizicž. A tola niž podarmo. Pšchetož wotucjenje našeho
luda njeby možno bylo, hdnyž by so jemu něšto wot šamo-
statnosće wostajilo. Bože pucze šu džiwne, ale kóždy czaš
dobře. Wón dže we czěmnošći bydlicz. My jeho njepósnaje-
my a njerosumimy. Našch rošum je šnadny. Móžemy jenož
ša Bohom hladacž kaž Mójsaš a ša jeho pucžemi hič. Wot
woblicža jeho njemóžemy wohladacž. Wón bydli w šwětle,
kotremuž nihtón žadny pšchistup nima. Ale rjekamy kaž
Mójsaš: Tón Knjes, tych Hebrejškich Bóh, je so nam šjewiť.
Rjekamy kaž Mójsaš: Knježe, Knježe Božo, šmilny a hnad-
ny a šcierplivy a wot wulkeje dobrotny a prawdy. Njecziřmy
šwoju potornošć wotwižnu wot šwojeho šnajomštwu, pšchetož

š nim daloko njepšchindžemy. Bóh dže we czěmnošći bydlicz.
Eliáš Boha njepóšna ani we wichorje, ani we wohnju, ani
w šemjerženju, ale w czichim šchumjenju. Jako to Eliáš
šlyšesche, pšchitry šwoje woblicžo se šwojim mantlom. Čza-
tajny na Bože šjewjenje a njekudžmy kaž džěczi. We šwojich
mlodnych lětach šmy dobrnych a šlych człowjekow rosdželeli.
Esu człowjekajo, kottšiz šu jenož dobri a drusy, kottšiz šu je-
nož šli? Njeje to šměšchane, dobrota a škóšć? Njehřěšcha do-
bri człowjekajo tež, hdnyž škladnosć je? Přeni człowjek běšche
dobry, a tola, wot czerta šawjedženy, šhřěšchi. A nětko je na-
wopaf, człowjek je wot naroda šly a ma so wo dobrotu pró-
zowacž. Dobrota a škóšć, šwětko a czěmnošć bydlickej bliško
šromadže. Bóh dže we czěmnošći bydlicz. To nam praji

1. našche pšchemyženje a

2. našche šadžerjenje.

1. Esu šte možny, kotrež w Božej šlužbje šteja. Njeběšche
to tak š hadom, kiž přenjeju człowjekow šawjedže? Esmy drje
šewaf šwucženi prajicž, so je to šte wot wonfch pšchishčo.
Tak wot Boha wscho šte wotwobrocžimy. Ale w knihach šio-
bownych reka: Woda pak so jedny džeń, hdnyž Bože džěczi pšchitř-
džechu a pšched toho Knjesa šupidu, dha pšchindže tež šatan
mjes nimi a džesche: Ša šym tón kraj kólowokolo křodžo pšche-
czahnyť. Tón Knjes džesche š satanej: Wšchitko, šchtož šio-
ba, budž w twojej ruzny. Čžert šmědžišche šio-
ba špytowacž. Jako šesuf š hory pšchekraňjenja dele krocžesche, rostrěčowa-
chu so a czinjachu šebi šwoje myšle, ale nan naměšacžneho
hólza džesche: Ša wěrju, mój Knježe, pomhaj mojej njewěrje.
Disputěrowanje człowjekej wjele njepomha. Wěra je nušna.
Tomu, kiž wěri, šu wšchitke wěžny možne. Theologajo drje šu
wjele wukłědžili, mējachu a maja wulke pšnacže, a tola nje-
šu pšchezo po šwojim pšnacžu žiwi. Bóh bydli w czěmnošći.
To najšwjeczišche templu běšche prošne, to reka to měštno,
hdžež Bóh bydlesche, ale my šmy do šwěta šajeni, so bychmy

ko jako prawi, wěrní křesťijeni wopokasali. Wědomosť a mudrosť kamej nam twjerde wěste stejichčo njepodatej, ale we wěrie twjerdze sažožena wutroba. Spisaczel lista na Hebrejskich, drje tež thologa, ale wošebje w pobožnym žiwjenju wobkručenj muž, piša: Njejsmy wot tnych, kotřiz wustupja a satamani budža, ale wot tnych, kotřiz wěria a dušchu wumóža. Jesuž wumrě na křižu. Sšto to hewak rěka, hacž so Bóh w czěmnošči bydli. Sštož je so jenož porědko człowjekam stało, to je so Božemu jeniczkemu narodzenemu kněnej stało. To njeje człowške, ale podczłowške. To njeje šwětko, ale czěmnošć, to njeje krašnosť a jašnosť, ale haniba a ponizenje. Haj, so je Bóh šwojeho kněna do šmjercze podať, s tym je nanajjašnišcho dopokasať, so chze w czěmnošči bydlicž. Stejimy psched potajnstwom. Człowjekojo šu šebi to wužozicž spytali, kať móžešče to Boža wola bycž, so bu Jesuž křižowanj. Ale kónzej njejšu pschischi, křiba so tutón wulki skutk wotpokasachu. Bóh je wulki a potajny. My jeho wohladamy we woblicžu jeho lubeho kněna. Ale tež kně je nam hodańcžo. Jenož jene je nam jašne, so chze naž wot wšch nosťce czěmnošće wužwobodzicž. Džeczi chze naž scžinicž našeho Wótza w njebešach. A šbožu chze naž domjesč. Ke šwojej jašnosťi chze naž posběhncž. Ale tomu nam rosum a móž njepomhatej, ale šwjaty Duch. Bóh chze w czěmnošči bydlicž. To nam naše sadžerjenje praji.

2. Esmy na wójnu dopomnili. Njeje to wuplód człowškeho hrěcha, człowškeje šebicžiwosťce a nahrabnosťce? To je tón stary šty njepšheczel. Kóždy chze dohncž. Prawje wjele chze kóždy měcž, wjazny hacž trjeba. A hdyž je dohnyť, potom so tež wulžny czini. To tať w człowškim waschnju leži. Tať so jemu spodobá. Eswoj smyľ a šwoju šlabosť pschidacž, so człowjekej njecha. Tať doľho hacž wón tuť možy ma, so wobara. A je wón šam abo jeho šwojba něšto šawinowať, a njemóže to přecž, dha tola na druhim něšto pnta, šštož mohť jemu porokowacž. Kóždy wot waš, kotřiz to czitacze, móže to wobkruzcicž. Ale jene pschi tajkim tórnym sadžerjenju wuwostanje, mjenujžny polěpschowanje. Człowjek so šam wožohnowanje pschinješe. Šordosť je człowjekam šakašaka, do šo hič. Kónž toho njemóže nicžo druge bycž hacž wójna w maľym kať we wulkim. A scžehwť wójny šašo je štaženje. Bóh chze w czěmnošči porjad aensí senší senší senší senší Bóh chze w czěmnošči bydlicž. Njebešče tať w šandženych njedželach pola naž? Wótžny kraj a lud bešchtej w štrasche. Czehodla? Dofelž někotři we šwojej czěscželakomnosťi porjad powalicž spntachu. Njehachy so podcziznycž. Njehachy wšchnosťi pošluchni bycž, kotraž ma móž nad nami. Nječ je to dženkša někotremužkuli hišcže czežko pošluchacž, ale to je wuměnenje ša derjehicže luda. Žaposhťol je naž k tomu napominať. A Jesuž rjeknje: Dajcže kěžorej šštož je kěžorewe, a Bohu, šštož je Bože. Dopjelamy tutu dwoju pschisťkľušnosť. Šašo šmy nješbožu wucžekli. Móžemy jenož pntnycž, psched kajkim šty je naž Bóh šwarnowať. A tola je nam tutón žyľ podawť bolosny a pokasa nam, so pschezo w czěmny doľe křodžimny, a Bóh w czěmnošči bydli.

Šamjenť.

Š wójny po wójnje.

20 lět, so wulka wójna wudnyri. Špominamy na tamne dny lěta 1914, na tamne lěta wójny, na wojowarjow, na wojowarčki wulkeje wójny, na žyľ cžaš wulkeje wójny. A wopominamy s džakom tnych, kiž wumrěchu ša wótžny kraj. A šo bychu czi, kiž tehdy hišcže tu njebechu, šo bychmy so

wšchitžny prawje podnurili do wulkeho wójnskeho cžaša, štajimy tu ryncžki, kotrež buchu wošrjedž wulkeje wójny wo wulkej wójnje pišane. S nimi džimy wrócžo do wulkeje wójny a potom džimy šašo nuts do našeho cžaša a pschihoda:

„Džen 2. augusta.

Psched štyomi lětami! Wójna bu! Šo štyoch lětach! Wójna je, pschezo hišcže je! Psched štyomi lětami! Wójna! Sšto to bě, wójna? Wojowanje ša wótžny kraj a domišnu!? Šo bych to lěpje šrošmyľ a šebi pschemyšľiľ, wucžeknych na hórku psched wšy. Pschede mny wješka lubošna; tam Boži dom, štražujio nad nej še šwojej móžnej wěžu; doľoko woľoko hona žohnowane bohacze s plodami, a šužodne wješki; wšchšche wšcheho wšyke módre njebo! To je domišna! Tajki je wótžny kraj! Tutón šchitacž s brónju želešnej cžahnu do wójny šynojo, nanojo, mandželžny, bratřja, czi, kotřiz šu nam najlubšchi! A s nimi cžehnje runje tať kať domach woštawa lubosť k wótžnemu krajej, šahorjenosť, šmužitosť, šhróškosť, šwěra, dowěrenje na dohncže a wěstosť šwojeho prawa.

Bě to wójna? Bě jenož to wójna? Dwo ně! Do domišny do wješki, do domow, do wutrobow pschicžahnu drusy, tam, hdyž czi lubi wucžahnu, a tam tež, hdyž ničto hišcže do pola njetrjeba. A ššto šu czi štruchli hošcžo, kiž štruchľosť pschinosťeja? Naštroženje tón přeni, a s nim ššepotanje, a potom bojosť, štyřnosť, a nještroščnošť še šadwělowanjom. A mjes tutym štruchľym hošcžemi drusy, jich pschewodžejo maľowěra, pschiwěra, njewěra. A hdyž jow pschicžahnu tuczi njepošcheni hošcžo? Njewidžach jich na pucžach, bechu tu wošrjedža domišny, wošrjedž wješki a bechu tu tež hižo w domach a we wutrobach! Mi bě tať, kať šo njebychu to žyľ byľi, ale domjazny! — A domjazny tež šašo niz, hewak njebychu hišcže drusy, kotřiz do domow, do wutrobow pschisťup pntachu a namakachu, šo wo to próžowali a štarali, tutym štruchľym hošcžam ruma a měštna špowědzicž a njepšchewoštajicž. A ššto to bechu, cžile drusy? To bě wěra, lubosť, nadžija, dowěra; a jim kať k podpjerje a k pomožny Biblija, modlitwa, ščrluš, šłowo Bože, rěcžane a pišane. A šdobom: tuczi pošledni kať tamni, woni woštachu tu domach a cžehnjechu tež šobu won s wojowarjemi.

Bě to někto wójna? Abo ššto bě wójna? Ša jena myšľ napjelni mje: Niz jeno wo tutu domišnu tať lubošnu, niz jeno wo wótžny kraj nam tať drohi, budže a dnyri šo bicž tuta wójna; wo wjazny hišcže dže: tež wo tón raj wěcžny Boži, niz tať, šo by wón psches naž a naše wójška wukhowany byľ, ně, tať, hacž bychmy my a našy lud ša njón, ša tón raj wěcžny Boži wukhowani byľi!

*

Psched štyomi lětami! Wójna bu! Šo štyoch lětach wójna je, pschezo hišcže wójna je. Šašo šteju na hórny pschede wšy. Sšto je wójna? Sšto je tuta wójna ša naž? Sšto dnyri wona bycž? Dohncže a wšťanje je wona byťa, runje tať pať žarowanje a šrudoba! Wojowanje, hobrěke wojowanje a próžowanje, horze próžowanje bywa wona! Ša tymi přenimi šu wucžahnyľi drusy, mnošy! S tnych přenič, s tnych druhich šo wróczi jich wjele, ale šranjeni, brašni, a s tnych přenič, s tnych druhich šo njewróczi wjazny mnoho; tam w Božim domje te wěžny powědaju nam wo tnych, kotřiz domojowachu tu wójnu. Ša nich, dofelž šwěrní bechu hacž do pošlednjeho, bu tuta wójna dohncže a ša nich po wščem beženju a wojowanju bu měř, tón wěcžny měř w Božim wěcžnym raju, a tať woprawdže bu ta wójna šťoncžena a dohnyta. Tola ššto je tuta wójna ša naž, ša našy žyľ lud?

Zně řu! Se žnjeńskeho džěla wuczežechu woni pšched tjiomi lětami a wšcho džělo domach kaž wonkach bu wójnske džělo, wojowanje, pšchetož njepšheczel wojowasche a wojuje s brónju kaž se wšchědnym khlěbom pšhecziwo nam. A hdyž bě lěto řo minyło, řuche lěto bu nowy strach, wójnski strach nam hrožešche. A hdyž řařo lěto řo miny, mokro bu, jara mokro a řa mokrotu pšchindže řyna, řrařchna dolha řyna, tak řo nuřa, wójnska nuřa wulka bu. A řařo řu žně, po tjiocy lětach, a wulka, wulka řuchota! Hladaj na pola na řufti, na řchtomy! Hladaj do bróžnjow, pinzow, řomorow, haj na wuhlowe hromady! Šchto je wójna? Nuřa, wulka nuřa! A kaž tu nutskach ta nuřa, tak tam wonkach pšchiběrasche a pšchiběraschety njepšheczelow řyła! — 25 ludow wojuje wšchaf nětko pšhecziwo nam a našchim řwjastřarjam! — A tnych bitwow wulka licžba bywa wjetřcha. A pšchiběrała je a pšchiběra tu nutskach kaž tam wonkach tnych řtruchlých hořci licžba a řyła, haj, niz jeno to, s tnych řtruchlých hořci bywa jich wjazy a wjazy nam se řtrachnym njepšheczelom: bojořcž, řtyřknořcž, njestřošchtnořcž a řadwělowanje; a to wšcho tohodla, dokeř jich pšchewodžerki nabnychu mořy nad nami a našchim ludom: małowěra, pšchiwěra, njewěra; a pod jich řpěchowanjom teř druřy njepřocheni, njewitani hořcžo řo řařydluja bóle a bóle: řebicžnořcž, njecžeřnořcž. Šdže pař wořstawaju te tamne mořy, kaž lubořcž ř wóřznemu řrajej, řahorjenořcž, řmuřitořcž, řhroblořcž, řwěra, dowěrenje na dohycze a wěřtořcž řwojeho prawa? Wone řu tu hřřchže, a řdžěla móřnje tu pořtupuja, tola s tak někotreje wutrobny, s tak někotreho domu ta jena abo ta druřa tu wuřtorřana je! Njeje to řrudno a džiwno? Šrudno to je, jara řrudno, tola džiwne niz! Džiwno niz tohodla, dokeř ničžo tu na řemi njewobřteji, řhibo to, řchtoř je twjerdže řařožene we wěrye na Boha toho Řnjeřa a toho, řotrehoř je pořřkař, na řesuřa Řhryřtuřa. A tak teř lubořcž ř wóřznemu řrajej, řotrař je jeno na řebje řařožena, njewobřteji, ale jenoř lubořcž ř wóřznemu řrajej, řotrař je řařožena pšches wěru na Boha toho Řnjeřa a řotrař we wěrye na nim řteji. A řařeje wěry, řelko tu je? Řřchi řpocřatku wójny wjele, jara wjele řo nam řdařche! Dženřa po tjiocy lětach, mařo, Bohu budž řkorřeno, jara mařo řařeje wěry tu je! A tuř byes džywa, řo lubořcž, nadžija a dowěra bu bóle a bóle podřkóřžena a wuputana a řaduřchena; pšchetož wěra řim tola njepřchřhadžešche na pomoř s Bibliju, s modlitwu, s řěrluřchom, s řěčřanym a piřřanym Bořim řřlowom. To jene je řo řabyřo bóle a bóle, řo tuta wójna řo njebije jenoř wo řutón našch řemřki wóřzny řraj, ale řo tuta wójna dže na wšchěm pořřledku teř wo to najdrořřche, najwjetřche, wo řón raj wěčřny Boři, niz tak řo by wón pšches nař a našche wójřta wuřchowanu byř, ně, tak řo byřmy my a našch lud řa njón wuřchowani byřli.

To je wulka wójna dženřa po tjiocy lětach, to bě wona pšched tjiomi lětami! A řón lud na wšchěm pořřledku to pořřlednje dohycze a řón woprawdže řohnowanja pořny měř řebi do budže, řotnyř w řutej wójnje řo pšchedobudže ř teř jenej wěřtořci a wěrye: „Boři lud dnyřbju byř a Bohu řřužicž tu na řutym řwěčže we wójnje kaž w měrye; potom řměju řwój wóřzny raj we wěčřnořci; potom Boř řón Řnjeř mi teř da a řdžerži mój wóřzny řraj tu na řemi!“ Šo byřmy my tola řón lud byřli!

S řařkeho řtejnřřchžřa hřadajo do wójny a na wójnu a tak řrořymjo řutu wulku wójnu, budžemy řebi wědomi řoho, řchtoř wójna je, budžemy my teř řrořumicž, řchodla nimo tnych njelicžomnych njepřchēczelow dořořa wořořo nař teř hřřchže řelko wójnskeje nuřy nutskach w řraju, řchodla řuchota, mo-

řrota, řyna a řařo řuchota, řrařchna řuchota a s nej řhřtna hořpodařřka nuřa. Tohodla mjenujřy, řo by našch lud ř řařkej wulkej a wobřbořžajej wěřtořci a wěrye řo pšchedobnyř a pšchēcziřchžřař a w řutej wěrye a wěřtořci řutu wójnu wjedř.

Tuř po tjiocy lětach, dajmy řařřahnyřč a byřlicž w našch wutrobach řu domach kaž tam wonkach řeř wěrye, řotrař je lubořcž ř Bohu, nadžija a dowěra na Boha! Dajmy řuma w našchim řiwjenju, wojowanju, džěle, w našch wutrobach, domach, řwójbach, w našchim ludu a wójřku, w našch do-mišnje tak lubořnej, w našchim drořim wóřznym řraju dajmy řuma Bibliji, modlitwy, řěrluřchey, řřlowu Bořemu, njedř je řěčřane abo piřřane! Potom budžemy řebi wěřci, haj, potom budžemy nařhonicž a tuř wuřnacž a wuřřacž:

„Šed'n twjerdy řród je našch Boř řam,
Břón dohřa, řyřna řřala!
Wón se wřchey nuřy pomřa nam,
Řiř je nař řařřhijařa.“ —

A nětko řas, řiř řčže 20 řet po řapocřatku wulkeje wójny, řomu dacže řařřahnyřč wy do wutrobow, do domow?

Šjěř Domowiny w Radworju.

(Přofracžowanje.)

Řrótke do 3 hody pšchicžeže potom řwjedžeřřki řřah se řwjedžeřřkej řufti. Wón bě s wulkej wuřtořnořcžu hromadže řestajany. Bě widžecž, řo běchu řu řudo džěřali a wšcho pšchiprawili, řiř woprawdže řerbřki lud, jeho wařchnja a nařořki řnaja. Řyř řřah wopřchijeřche piřčřařřiznyřci řkupinow. Pšched řořdej njeběchu řřiřřo, tak řo móřachu teř řči, řiř řerbřki lud a jeho nařořki njebnaja, s řřiřchžřaneho řwjedžeřřkeho pro-grama widžecž, řchto řednotliwe řřiřřa pšchedřtajeja. Čřiřchžřany program běřche s dwěmaj wobrasomaj Měrcžina Rowařa řjenje wupřřcheny. By pšchewobřchěrne byřo, řhřy-li řu wřchě řkupiny řwjedžeřřkeho řřaha nařpomnicž. Widžachmy w řřahu wřchě družiny řerbřkich drařtow Hornjeje a Delnjeje Łuřizy, wřchelake řerbřke wařchnja, řerbřke řwójbne řwjedženje, wřchelake řjemjeřřa a pšchemyřřa w Šserbach a teř mnoho byřtořcžow je řtarych řerbřkich bajow. Na přědnim řónzu řřaha řrocžeřche wotdžel ŠA-muři, hřdžřbna řapařa a řařřupjerjo wřchelakřch towarřřtow se řwójimi řhorřojemi.

Ša nimale hodyřinu wřocři řo řwjedžeřřki řřah řařo 'na řwjedžeřřku řufti. Tu řo dalřchi řwjedžeřřki porjad wotmě. Łuřa bě teř řa nawal řelko luda wulka dořcž. Na jenej řtro-nye bě jewiřchčžo natwarjene. Pšchi nim řmahowachu řo němřřkořřatnej a řerbřřa řhorřoj. Řnjeř Neumeiřter s Budyřřchina bě dwaj wóřřerěčřařaj na dwěmaj měřřnomaj na řuřy pšchiprawiř. Wonař derje řřutřkowařřchtaj, tak řo móřeřche dře řořdy řěčže a řpěwy řřyřchecž.

Přorjad na řuřy řahaji řo se řpěwom „Řjana Łuřiza“. Na to řwjast řerbřkich řpěwnych towarřřtow jara derje řpěwaj „Hory módre“ a „Wowři řo řam pařechu“ pod nawjedowanjom řnjeřa wuczerja Rowři řařřewa. Potom řo řnjeř wuczeř Nejdor-Rakořdžanski řřlowa řimajřche. W řerbřkej řěčři witařche wořebje Delnjořuřicžřanow a Delnjořuřicžřanki a řebi teř jich do řerbřkeho řyřřa pšcheyeřche. Dale witařche řnjeř Nejdor našchich řrajanow se Šřlepjanřřkich a Wojerowřřkich řtron a řerbřki lud s wjecžornnych a řařřchich řtron Łuřizy. Šaměř řjěřda je, we wřchěch wolu ř Šserbřřřtu řbudžicž a řyřř řerbřki lud do řyřřa řjednocřicž. Řěčřnik řebi pšcheye, řo byř řo řřlowa našchego řařřnika Čřiřchřřřkeho dořřelniře, řiř

takle prosi: „Božo budž miły, džerž strown a cžiky do skón-
czenja cžajow mój herbski lud!“ Potom porěča knjes Rejdo
hšichže němski. Wón prajesche, so chze Domowina něšto
wot bohastwa herbskeho ludstwa poľasacž. Dale wita wón
ľastupjerjow němšich wnjichnosćow. Napoľledk porěča wón
wo tym, ľak je herbske ludstwo se herbskej pódu (semju) ľwia-
ľane a tehorunja je teľ ľwiasany dónt herbskeho luda ľ dónt-
tom němškeho ľtata. Rěcžnik ľkónći se ľľawu na němškeho
preľidenta a ľanzlera. Potom ľhromadženi němľku hymna
wuspěwachu.

Nětko Radwoľski wjeľnjanoľta knjes Brankacž ľ herbski
a němski porěča. Wón woľebje mľodžinu namoľwjesche, so
by herbska woľtala a so chzemu teľ dalšichim ľruham poľasacž,
ľak chzemu mu Sserbja ľhromadu džeržecž.

Knjes baron ľ Welľ w ľwowej rěcži na to poľasa, so ma
mjes Sserbami a Němžami doľny poměr bycž a wón pšheje
ľebi teľ ľak ľ ľľachod.

Potom rěcžesche ľamtľki ľejtman knjes dr. Sievert.
Wón bē wot ľakľkeho ľnjeľerľtwa nadawľ dóľtaľ, herbski lud
na ľľědže wot njeho ľtrowicž. Wón džakowasche ľo ľa pšhe-
proľchenje na ľľěd a powitaľľke ľľowa ľnjeľa Rejdon. Na-
drobnicž porěča knjes dr. Sievert wo poměrje mjes ľnje-
ľerľtвом a herbskim ľudom a poľasa na woľjewjenje ľ 20.
ľeptembra ľoňľkeho ľěta.

Po rěcži ľamtľkeho ľejtmana ľaspěwa ľižo mienowany
ľhór ľaľo wuľtojnje ľpěwaj „Sa Kamjenžom ľa ľorami“ a
„Doľny wjecžor macžerľa“. (Poľracžowanje ľcžěhuje.)

Němľki preľident ľ Hindenburg †.

Łandženy ľchtwórtľ dopoľduja je je ľtruchľoicžu wocžawo-
na ľrudžaza powěcž dóľľta, so je němski preľident, generalny
póľny marľhall na ľwójim ľuble w Reudeľu rano w 9 ľodži-
nach cžicho wuľžnyľ.

Ł Hindenburgom je němski lud jeneho je ľwójich naj-
wjetľich wóľľtownych wjednikow ľhubiľ. Wot ľěta 1914, ľdnž
wón w Raňľkeľ Prusľej Němľku wot nawala rusľkeho wóľľta
wuľwobodži, jeho němski lud ľa ľwójeho wumoľňika ľľawi.
11 ľěť poľdžicž, jako 78ľětny ľľědžiwu, wón ľnowa do dónta
němškeho luda ľapľhimny. So by móž marxistľľch ľtronow
ľľemiľ, ľo wón pšhi wóľbje do němškeho preľidentľtwa njedž-
wajžny ľwójeye wuľľoľe je ľtarobny jako ľandidat poľľacž da.
Němľki lud ľebi jeho, ľe ľotremuž mějesche najwjetľche doľe-
rjenje, ľa ľwójeho wjednika wuľwoli. Skoro ľětdžekacž je wón
na cžole Němľkeje ľtaľ. Mjes tym je ľo w politizny wjele pšhe-
měniľo. Wľľelake politľľke ľtrony ľo w ľnjeľerľtwe wotmě-
njachu, ministrowo pšhiľdžechu a woteľdžechu, ľ měrej paľ
Němľka njepšhiľdžē. Ğospodaľľka nusa mjes ľudom pšhezo
bóľe pšhiběrasche a ľommunistľľka ľtrona ľebi džē a wjazy
pšhiwňowarjow doľnywasche. Hindenburg w ľľchle ľěťach
ľtraľľneho politľľkeho roľwicžja jako ľruta ľľaka ľtejesche, wo
ľotruž ľo nawalne ľoľny politľľľch ľědženzow wotraľachu.
Wón ľo ľanej politľľkeľ ľtrony njepšhiľka, ale cžinjesche, ľľchtož
mějesche jenicžny ľa prawo. W ľěcže 1932, ľdnž ľommunistľľki
ľtrach ľrožesche Němľku ľahubicž, ľo wón roľľudži, parlamen-
tarľľke ľnjeľerľtwe roľpšhećicž a mužow ľwójeho doľerjenja
ľa ministrow poľľacž. Ğěťo poľdžicž potom politľľke ľnjež-
ľtwe na nazionalsozialistľľku ľtronu pšheľdžē. Hindenburg
ľo njē je ľomdžik, wjednicž teľeje ľtrony, Adoľľeľ Ğitlereľ,

němľke ľanzlerľtwe doľeriľ. Ł tym bē wón Němľku druhi
ľróćž je ľtracha ľahubjenja wumohľ.

W němšľch ľtawňľnach budže ľo jeho mjeno ľt ajnje jako
mjeno wumoľerja Němľkeje bňľchćicž a ľľawicž.

Žyrľej a ľtat.

Njedžela a ľakón. Njedžela je džēň Rnjeľowny a džēň
bjes džěľa. Ğak poľľaja teľ ľakón, ľěťľa w měřzu wudaty, so
ma njedžela bjes džěľa bycž. Ğle je wona to, abo ľěpje: wo-
ľľaja ju cžlowjekojō bjes džěľa? Po wľľchēm ľdacžu njē je po-
wšchittownje ľnate, ani so tamny ľakón porucž, so ma ľo
ľóždn ľnydom woľjewicž a wobľľoržicž, ľotruž njedželu džěľa,
ani, so maja cži a tamni nadawľ, na to ľľadacž, so ľo po
ľakónju cžini a ľakrocž, ľdnž ľo po nim njecžini, ani so
ľľchěscžijā njedželu doľňľa bjes džěľa woľľaji. W ľěťľa bēľhu
ľně a wjedro po tym, so bē to ľóžko!

Wľľelake ľ blľľta a doľľa.

W Portugijľľkeľ bē ľacž doľal wajľňnje, ľľchtož ľ Biblije
ľnajesch: „Ğarowanľke ľľakacž“, ľotrež tam, ľdnž bē něčťo
wumřēľ, ľaľoľcžachu, wľľcho jēne ľacž jeho ľnajakhu abo niž.
Łakónľke poľľajēnia ľu něťko tuto njēľľchěscžijāňľke wajľňnje
wotľtronile.

W Bittenbergu ľapocžnu ľo 18. augusta ľwjedžēňľke
Łutherowe ľny. Ł nimi chžedža ľobu poľwjecžicž 400ľětny
ľubilej Łutheroweho pšheľoľka žyľēje Biblije. Na ľistoriľľkim
měľtnje tutoho ľistoriľľkeho měľta, na doľwje ľroda, je tam
woľľadacž.

Na pucž.

„ . . . Łsym ľo wjeľeliť Ğwojeho ľhrobľkeho ľľta! Ğak
ľny Ğny naroľľľ! Wulka a ľľľna bu Ğwoja duľľha. Něťľ njēľ
pšhiľdžē, ľľchtož chze! Wľľcha bēľa, wľľcha nusa njēľamóžē Ğebje
pšhewinnyćž, ľľulicž, wuputacž. Łswobdnny a ľmužity ľtupaľľch
napšhēcžō wľľchēm ľtracham, ľaj ľamo ľňmjerći. Ğak raduju
ľo tuteje ľňľnoľcže Ğwojej duľľhe! Ğak na wľľcho ľotowny bycž,
ľpóľňawajo a cžerpjo we wľľchēm Božu wolu, a ľóždn nowny
džēň wľľacž jako Boži dar — tutu ľňnadu ľpocž Ğebi Bóľ
ľóždn džēň ľnowa. Ğa ľny pšhezo wědžakľ Doľňoľ ľny ľwójē
ľiwjenje w ľjednocžēňľtwe ľ Bóľom ľakóťwňľ, je nastalo we
Ğwojej duľľhi cžiche ľraleľtwe. W tutym ľraluj něťľ teľ pšhi
wľľchēm ľwontownym ľľchžju a njepoľoju prawje a waž ľebi
jo jara! Bľchetož to je ľtudžēň, ľ ľotrejež ľamóžēľľch pšhezo
ľaľo nowe moľny cžerpacž, nowu radoľcž ľracž. Ğeľ macž mi
njedawno piľľasche, so je wona pšhi wľľchēm bōľoľtnym ľobu-
ľacžuwānjom cžēľľkeho ľiwjenja, ľotrež ľny Ğny pšhi ľroncže
ľiwny, toľa měrna Ğwoje dla, doľelž wē, so ľny ľo Ğny ľam
doľňľ a so ľny Ğny we ľwójēj wěrje do Božēje wěćņēje wóť-
zowľľkeje ľmňľnoľcže ľwěť a wľľchu jeho nusu pšhewinnyľ. . . “

Tuťon ľľľť namakachu pšhi padnjēny m rjeku wulkeje
wóľny.

Ğľľtowanje. R. ľ. Ğ.: Wutrobny džak ľa doľiľ a wľľcho
džěľo! Budže teľ ľak wěćņē wľľcho prawe a doľre. Redaktor.
— Ğa 11. po Ğr.: Rr. w Ğr. — Ğa 12. po Ğr.: R-cž w B.
— Ğa 13. po Ğr. T. w B.

Łamotňwity redaktor ľarāľ Wyręacž w Noľľacžizach (Noľľľž b. Weľľenberg).
Łakľad Sserbľka ľľowna ľrěďakľľa ľonferēnca w Budyľľhnyje. — Ğžľľcž
„Sserbľke Noľwiny“ w Budyľľhnyje. — Wulľľadža ľóždu ľobotu a ľľacž
ľľľťwóťcžľěťnje 108 piľnjēľľfotō.